

AIZANOI FINANCE REVIEW

ISSUE: 2 / 2023

www.aizanoifr.com

info@aizanoifr.com

SERMAYE PİYASASI KANUNU'NUN 106. MADDESİNDE DÜZENLENEN BİLGİ SUİSTİMALİ SUÇU

ARTICLE 106 OF CAPITAL MARKET CODE: INFORMATION ABUSE CRIME

Afra Akgül*,

* Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Hukuk Bilimleri Anabilim Dalı, av.akgulafra@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1786-8757

MAKALE BİLGİSİ	ÖZ
Gönderilme Tarihi 01.03.2023 Revizyon Tarihi 27.03.2023 Kabul Tarihi 20.10.2023 Makale Kategorisi Araştırma Makalesi	Sermaye piyasaları, ekonominin bir parçasıdır. Piyasaların etkin şekilde çalışması ve güvenilirliği yatırımcılar ve ülke ekonomisinin menfaatleriyle yakın ilişki içerisindedir. Bu anlamda sermaye piyasalarındaki faaliyetlerin artması, beraberinde borsa manipülasyonlarını da arttırmaya başlamıştır. Bu çalışmada da söz konusu manipülasyonların suç olarak düzenlendiği 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 106. maddesinde düzenlenen bilgi suistimali suçu incelenecektir. Anahtar Kelimeler: Manipülasyon, Bilgi Suistimali Suçu, Sermaye Piyasaları, Sermaye Piyasası Kanunu
JEL Kodları K10 K20 K30	

ARTICLE INFO	ABSTRACT
Received 01.03.2023 Revized 27.03.2023 Accepted 20.10.2023 Article Classification: Research Article	Capital markets are part of the economy. The effective functioning and reliability of the markets are in close relationship with the interests of investors and the country's economy. In this sense, the increase of activities in the capital markets also started the increase of the manipulations of the stock market. In this study, the crime of information abuse, which is enacted in Article 106 of the Capital Market Code no. 6362 that regulates the mentioned manipulations as a crime, will be examined. Keywords: Manipulation, Information Abuse Crime, Capital Markets, Capital Market Code
JEL Codes K10 K20 K30	

Atf (Citation): Akgül, A. (2023). "Sermaye Piyasası Kanunu'nun 106. Maddesinde Düzenlenen Bilgi Suistimali Suçu", *Aizanoi Finance Review*, (2): 77-86

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License

Giriş

Sermaye piyasasında yapılan işlem sayısı her geçen gün artmaktadır. İşlem yapan kişiler; ilk bakışta ekonomik çıkarları doğrultusunda emir veren, alım – satım yapan kişiler olsalar da söz konusu kişilerin arasında piyasa manipülasyonları yapanlar ya da piyasanın güvenilir şekilde çalışmasını engelleyen kişiler de bulunmaktadır ve bu durum da gün geçtikçe artma eğilimi göstermektedir. Doğal bir sonuç olarak bu durumla mücadele etme ihtiyacı da artmıştır ve Sermaye Piyasası Kanunu'nda (SerPK) öngörülen hükümler ile bu manipülatif eylemler suç olarak düzenlenmiştir. Yürürlükteki 6362 sayılı SerPK'de iki temel sermaye piyasası suçu düzenlenmiştir. Bu suçlar; bilgi suiistimali ve manipülasyon suçudur. Bu çalışmada da sermaye piyasası suçlarından bilgi suiistimali suçu; suçun konusu, faili, mağduru, maddi ve manevi unsurları, ortaya çıkış biçimleri, muhakeme ve yaptırımı ve zamanaşımı başlıkları altında incelenecektir.

1. Bilgi Suistimali Suçunun Genel Esasları

Bilgi suiistimali suçunun oluşmasına neden olan durum, piyasayı etkileyebilecek önemli bir bilginin kamuya duyurulmasından önce, bu bilgi sayesinde bir işlem yapılarak kâr ya da kazanç sağlanmasıdır¹. Zira piyasa değerinin etkilenebileceği her türlü bilgi halka duyurulmak zorundadır. Bu husus, güven unsuru temeline kurulmuş olan sermaye piyasası için önemlidir. SerPK'de hüküm altına alınmış olan bilgi suiistimali suçundaki ekonomik anlamda temel unsur, üzerinde genel olarak alım – satım emri verilebilecek mal varlığı değerleri hakkında birinin önceden daha fazla bilgiye sahip olmasıdır.

1.1. Konu

1.1.1. Hukuki Konu

Bilgi suiistimali suçunun düzenlenişi ile korunması amaçlanan hukuki menfaat; piyasada işlem yapan her kimsenin fırsat eşitliğine sahip olması, piyasanın güvenilirliğinin korunması, piyasanın düzenli ve düzgün biçimde işlemesidir². Nitekim suç normunun düzenleniş şekline ve düzenlendiği yere bakıldığında, bilgi suiistimali suçunun hukuki konusunun piyasanın düzenli ve düzgün biçimde faaliyet göstermesindeki toplum menfaati olduğu ortaya çıkacaktır³.

1.1.2. Maddi Konu

Bilgi suiistimali suçunda hareket; alım – satım emri, emir değişikliği ya da emir iptali gibi işlemler olduğundan, bu işlemler sermaye piyasası araçları üzerinde yapılabilmektedir⁴. Dolayısıyla bilgi suiistimali suçunun maddi konusunu sermaye piyasası araçları oluşturmaktadır⁵. Öğretide bu suçun maddi konusunun sermaye piyasası araçları değil, bilgi olduğu yönünde de görüşler bulunmaktadır⁶.

1.2. Mağdur

Suçun mağduru ya da diğer bir ifadeyle suçun pasif süjesi; ceza normunda suçun hukuki konusunu oluşturmakta olan ve norm ile korunmakta olup da suç tarafından ihlal edilen, hukuki varlık ya da

¹ Gündoğdu, Aysel. "Türk Sermaye Piyasasında Bilgi Suistimali ve Piyasa Dolandırıcılığı Suçu Düzenlemelerinin İrdelenmesi", Maliye Finans Yazıları, Yıl 2017, Sayı 108, s. 13.

² Okuyucu Ergün, Güneş. "Bilgi Suistimali Yasağının Muhatabı", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Yıl 2021, Cilt XXXVII, Sayı 1, s. 8.

³ Okuyucu Ergün, s. 8.

⁴ Duman, Buminhan. "Türk Sermaye Piyasası Hukukunda Bilgi Suistimali (İçeriden Öğrenenlerin Ticareti) Suçu". Kırıkkale Hukuk Mecmuası 2 (2022), s. 393.

⁵ Okuyucu Ergün, s. 22.

⁶ Arslan, Çetin. – Özdemir, Didar. Türk Ceza Hukukunda Bilgi Suistimali Suçu, International Conference On Eurasian Economies, Session 2D: Hukuk, 2018, s. 406.

menfaatin sahibi ya da hamilidir⁷. Bu nedenle suçun mağduru kavramının tanımı, suçun hukuki konusu ile ilişki içindedir. Bilgi suistimali suçuna vücut veren işlemin niteliği hakkında bilgisi veya haberi olmayan ve bu bilgisizlik ve habersizlik içerisinde piyasada işlem yapan gerçek veya tüzel kişiler, bilgi suistimali suçunun mağduru olacaklardır⁸.

Bilgi suistimali suçunun mağdur sayısı, kamuya açıklanmayan esaslı bilginin ne kadar çok kişiye ulaştığıyla doğru orantılıdır⁹. Diğer bir deyişle, sermaye piyasasının kamusal niteliğinden dolayı, piyasanın etkin şekilde işlerlik göstermesine ve güvenilirliğine dair menfaati olanlar ve dolayısıyla toplum, bu suçun mağdurudur¹⁰. Söz konusu suç sebebiyle menfaatleri dolaylı biçimde zarara uğrayan kimseler, suçtan zarar gören sıfatını taşıyacaklardır¹¹.

1.3. Fail

Suçun faili ya da diğer bir ifadeyle suçun aktif süjesi; ceza hukukunda hukuka aykırı fiili gerçekleştiren gerçek kişidir¹². Her suçun bir faili olmakla birlikte¹³, özgü suçlar olarak ifade edilen bazı suç tiplerinde ise suçun işlenebilmesi için failin, o suçun kanuni düzenlemesinden kaynaklanan özel bir sıfatının olması gerekir¹⁴. Bilgi suistimali suç, bir özgü suç olmayıp herkes tarafından işlenebilen bir suçtur¹⁵.

SerPK md. 106 hükmünde bilgi suistimali suçunun failinin kimler olabileceği yazılmıştır. Anılan düzenlemeye göre; *“a) ihraççıların veya bunların bağlı veya hâkim ortaklıklarının yöneticileri, b) ihraççıların veya bunların bağlı veya hâkim ortaklıklarında pay sahibi olmaları nedeniyle bu bilgilere sahip olan kişiler, c) iş, meslek ve görevlerinin icrası nedeniyle bu bilgilere sahip olan kişiler, bu bilgileri suç işlemek suretiyle elde eden kişiler, d) sahip oldukları bilginin bu fıkrafta belirtilen nitelikte bulunduğunu bilen veya ispat edilmesi hâlinde bilmesi gereken kişiler”* bilgi suistimali suçunun faili olabileceklerdir¹⁶.

Suçun faili olacak olan içerden öğrenen kişinin kim olabileceği ikili bir ayrıma tabi tutulmuştur¹⁷. Bu ayrıma göre, işi veya mesleği ya da statüsü uyarınca doğrudan erişme imkanı ile içerden bilgi öğrenenler birinci derece içerden öğrenen olmaktadır. Bilgiye doğrudan erişme imkanı olmamasına rağmen içerden bilgi öğrenenler ise ikinci derece içerden öğrenen kişi olarak tanımlanmıştır. İçerden öğrenen sıfatı, öğretide anıldığı şekilde ayrıma tutulsa da SerPK md. 106 hükmü uyarınca verilecek

⁷ Toroslu, Nevzat. Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu, Savaş Yayınevi, Ankara, 2019, s. 56; Hafizoğulları, Zeki. – Özen, Muharrem. Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, US-A Yayıncılık, 11. Baskı, Ankara, 2018, s. 208; Toroslu - Toroslu, s. 114; Orhan, Uğur. “Manipülasyon (Piyasa Dolandırıcılığı) Suçu”, DEÜHFD, 2021; 23(2), s. 1646; Katoğlu, Tuğrul. “Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları”, AÜHFD, C. 61, S. 2, Y. 2012, s. 657 vd.

⁸ Arslan, Abdullah. Sermaye Piyasası Hukukunda İçerden Öğrenenlerin Ticareti, AÜSBE, Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara, 2021, s. 235.

⁹ Arslan, s. 235.

¹⁰ Arslan – Özdemir, s. 407.

¹¹ Usluadam, Asena Kamer. “Bilgi Suistimali Suçu”, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 5 / 1 (Kasım 2019), s. 238; Uğraş, Dilek Özge. “Bilgi Suistimali Suçu (İçerden Öğrenenlerin Ticareti Suçu)”, TAAAD, Yıl: 12, Sayı: 47, 2021, s. 469.

¹² Doktrinde hakim görüş tüzel kişilerin cezaî sorumluluk altında olmadığını kabul etmektedir. Bu yönde bkz. Hafizoğulları – Özen, s. 375-376; Centel, Nur. – Zafer, Hamide. – Çakmut, Özlem. Türk Ceza Hukukuna Giriş, Beta, 11. Baskı, İstanbul, 2020, s. 253; Toroslu - Toroslu, s. 107. Aksi yönde bkz. Yalçın, Türkan. – Köprülü, Timuçin. Ceza Hukuku Genel Hükümler Uygulamalı Çalışmaları. Savaş Yayınevi, Ankara, 6. Baskı, 2019, s. 156.

¹³ Hafizoğulları – Özen, s. 373; Toroslu, s. 55.

¹⁴ Özbek, Veli Özer. Ekonomi Ceza Hukuku Birinci Kitap Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı, Ankara, 2021, s. 67; Toroslu, s. 54.

¹⁵ Okuyucu Ergün, s. 18 vd.

¹⁶ Kanuni düzenlemede fail olarak sayılan kişilerin sınırlı sayıda sayılmadığı, bu kişilerin örnek niteliğinde olup somut olayın özelliklerine göre kanunda sayılmış örnekler dışındaki kişilerin de suçun faili olabileceğine dair görüşler için bkz. Memiş, Tekin. – Turan, Gökçen. Sermaye Piyasası Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara, 2022, s. 216; Arslan, s. 234;

¹⁷ Arslan, s. 234.

cezada, içerden öğrenenin birinci derece ya da ikinci derece olmasının bir önemi bulunmamaktadır¹⁸.

2. Suçun Unsurları

2.1. Maddi Unsur

2.1.1. Davranış

Bilgi suistimali suçunun hangi hareketlerle ortaya çıkacağı SerPK md. 106'da düzenlemiştir. Bu bağlamda, sermaye piyasası araçları için alım – satım emri, emir değişikliği ya da emir iptali gibi işlemler ile kendine veya bir başkasına menfaat sağlandığında, bilgi suistimali suçuna vücut verilmiş sayılmaktadır¹⁹. Söz konusu suç, SerPK md. 106'nın lafzından anlaşıldığına göre farklı biçimlerde de gerçekleşebilecektir. Diğer bir ifadeyle SerPK md. 106 hükmü, bilgi suistimali suçunun oluşumunda seçimlik hareketler öngörmüştür²⁰.

Söz konusu hareketlerden bir tanesinin ya da bunlardan bazılarının yapılmasıyla suç işlenebilir; ancak birden fazla seçimlik hareketle suçun işlenmesi, suçun tekliğini değiştirmeyecektir²¹. Dolayısıyla SerPK md. 106 hükmünde sayılan seçimlik hareketlerden birinin ya da birden fazlasının gerçekleşmesi sadece bir kez bilgi suistimali suçu işlenmiş olacaktır²².

Örneğin, içerden öğrenilen bilgi ile bir pay senedi satın alındığında ve söz konusu pay senedinin değeri belirli bir seviyeye geldikten sonra satıldığında iki ayrı suç oluşmayacaktır²³. Bilgi suistimali suçu, sadece SerPK'da düzenlenmiş olan hareketlerle işlenebilecektir. Bu anlamda suçun bağlı hareketli bir suç olduğu söylenebilir²⁴.

2.1.2. Netice

Bilgi suistimali suçunun tamamlanabilmesi için suç ile menfaat elde edilmesi gerekmektedir²⁵. Suçun neticeli bir suç olduğu ve netice için bir menfaatin ortaya çıkması koşulu belirlendiğinde, söz konusu menfaat ortaya çıkmadığı hallerde, kişi hakkında teşebbüs hükümlerinden sorumluluğuna gidilmesi ihtimali ortaya çıkabilecektir²⁶.

Suç sonucunda elde edilmesi gereken menfaat, sadece failin kendi namına elde ettiği maddi bir menfaat değil; üçüncü kişi yararına elde edilen bir menfaat de olabilir²⁷. Bilgi suistimali neticesinde herhangi bir zarardan kurtulma durumu ortaya çıkmışsa, bu husus da menfaat elde etme kapsamında değerlendirilecektir²⁸.

2.1.3. Nedensellik Bağı

Bir bilginin bilgi suistimali suçuna vücut verecek nitelikte içerden öğrenilen bir bilgi olarak değerlendirilmesi için SerPK md. 106 hükmünde birtakım özellikler öngörülmüştür. Anılan düzenlemeye göre *“doğrudan ya da dolaylı olarak sermaye piyasası araçları ya da ihraççılar*

¹⁸ Usludam, s. 235.

¹⁹ Memiş – Turan, s. 215; Arslan, s. 235.

²⁰ Usludam, s. 239.

²¹ Hafizoğulları – Özen, s. 188.

²² Okuyucu Ergün, s. 113.

²³ Arslan, s. 235.

²⁴ Usludam, s. 239.

²⁵ Usludam, s. 243.

²⁶ Buna karşın menfaat temini, objektif cezalandırılabilme koşulu olarak değerlendirildiğinde; SerPK'da düzenlenen içerden öğrenenlerin ticareti suçu bakımından belirlenen fiillerin icrası sonucu menfaat temin edilemediyse sorumluluk söz konusu olmayacağına dair bkz. Usludam, s. 244; Arslan, s. 237.

²⁷ SerPK md. 106; Arslan, s. 237.

²⁸ Arslan, s. 237.

hakkında, ilgili sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını, değerlerini veya yatırımcıların kararlarını etkileyebilecek nitelikteki ve henüz kamuya duyurulmamış” bilgiler, bilgi suistimali suçuna vücut verebilecek türde içerden öğrenilen bilgi niteliğini taşıyacaktır. Bu kategoride olmayan bilgiler, suçun oluşumu için gereken tipiklik unsurunun gerçekleşmesini önleyeceklerinden, içerden öğrenilen bilgi sıfatını taşımayacaktır²⁹.

2.2. Manevi Unsur

Bilgi suistimali suçunun manevi unsuru, 2499 sayılı mülga SerPK'nın md. 47A-1 hükmüne göre *“kendisine veya üçüncü kişilere menfaat sağlamak amacıyla”* ifadesinden ötürü özel kastı³⁰. Ancak 6362 sayılı SerPK'nın md. 106 hükmünde menfaat temini bir amaç olarak düzenlenmediğinden, bilgi suistimali suçunun manevi unsuru için genel kast yeterli olacaktır³¹.

2.3. Hukuka Uygunluk Nedenlerinin Bulunmaması

Türk Ceza Kanunu'nun md. 24 ve devamındaki hükümlerde düzenlenen hukuka uygunluk nedenlerinin yanı sıra SerPK md. 108 hükmünde, bilgi suistimali suçuna özel hukuka uygunluk nedenleri düzenlenmiştir. Buna göre aşağıdaki hâller bilgi suistimali suçuna vücut vermeyecektir:

“a) TCMB ya da yetkilendirilmiş başka bir resmî kurum veya bunlar adına hareket eden kişiler tarafından para, döviz kuru, kamu borç yönetim politikalarının uygulanması veya finansal istikrarın sağlanması amacıyla işlem yapılması

b) Kurul düzenlemelerine göre uygulanan geri alım programları, çalışanlara pay edindirme programları ya da ihraççı veya bağlı ortaklığının çalışanlarına yönelik diğer pay tahsis edilmesi

c) Kurulun bu Kanun kapsamındaki fiyat istikrarını sağlayıcı işlemlere ve piyasa yapıcılığına ilişkin düzenlemelerine uygun olarak icra edilmeleri kaydıyla, münhasıran bu araçların piyasa fiyatının önceden belirlenmiş bir süre için desteklenmesi amacıyla sermaye piyasası araçlarının alım veya satımının yapılması yahut emir verilmesi veya emir iptal edilmesi.”

3. Suçun Ortaya Çıkış Biçimleri

3.1. Teşebbüs

Tamamlanmamış suçlara ilişkin TCK md. 35 hükmü gereğince teşebbüs kurumu gündeme gelebilmektedir. Tamamlanmayan her suç bakımından teşebbüs hükümlerinin uygulanacağını söylemek doğru olmamakla birlikte, bilgi suistimali suçunda teşebbüsün cezalandırılabilmesi kabul edilmektedir³². Suçun hazırlık ve icrai hareketleri gerçekleştikten sonra, menfaat temini neticesi oluşmasa dahi, kişi hakkında teşebbüs kurumu uygulama alanı bulabilecektir³³. Nitekim bilgi suistimali suçunun kanuni düzenlemesinde yer alan menfaat elde etme; suç tipinin ağırlaştırıcı bir nedeni değil, suçun maddi unsurunun bir parçasıdır³⁴.

Öte yandan TCK md. 36 hükmünde gönüllü vazgeçme kurumu düzenlemektedir. Buna göre: *“fail,*

²⁹ Usludam, s. 240. Ayrıca içerden öğrenilen bir bilginin SerPK md. 106 hükmü bağlamında, doğrudan ihraççı ya da sermaye piyasası aracı ile ilgili olmayan; ancak, sermaye piyasalarını etkileme kapasitesine sahip bilgilerin de içerden öğrenilen bilgi olarak değerlendirilmesi gerektiği hakkında bkz. Arslan, s. 236. Örneğin bu görüşe göre hükümetin uygulamaya koyacağı sermaye piyasalarını etkileme kapasitesine sahip politikaların uygulamaya konulmadan önce öğrenilmesi durumunda edinilen bilginin içerden öğrenilen bilgi olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

³⁰ Özel kast hakkında bkz. Hafizoğulları - Özen, s. 251 vd.

³¹ Karakehya, Hakan. İradilik Unsuru Bağlamında Ceza Hukukunda Kast, Ankara: Savaş 2010, s. 24. Taksirli suçların cezalandırılabilmesi için kanunda açıkça düzenlenmeleri gerektiğinden ve bilgi suistimali suçunun taksirli hali açıkça düzenlenmediğinden bu suç taksirle işlenemez.

³² Usludam, s. 248.

³³ Hafizoğulları - Özen, s. 304 vd.; Toroslu - Toroslu, s. 270 vd.; Usludam, s. 248.

³⁴ Memiş - Turan, s. 216, dp. 323.

suçun icra hareketlerinden gönüllü vazgeçer veya kendi çabalarıyla suçun tamamlanmasını veya neticenin gerçekleşmesini önlerse, teşebbüsten dolayı cezalandırılmamakta; fakat tamam olan kısım esasen bir suç oluşturduğu takdirde, sadece o suça ait ceza ile cezalandırılmaktadır”. Gönüllü vazgeçme kurumunun özellikleri, bilgi suistimali suçuna somut olayın özellikleri elverdiği sürece uygulanabilecektir.

3.2. İştirak

Soyut anlamda, bir kimsenin tek başına suçu işlemek suretiyle ihlal edebileceği bir norm, başka kimselerle bir araya gelinerek ihlal edilmişse suça iştirak söz konusu olur³⁵. Bilgi suistimali suç bakımından da TCK'de düzenlenen iştirak hükümleri uygulama alanı bulabilecektir³⁶.

3.3. İçtima

3.3.1. Fikri İçtima

Suçların içtimaı, bilgi suistimali suç için gerçek içtima şeklinde tezahür edebilir³⁷. Özel norm-genel norm ilişkisi dikkate alınarak, bu görünüşte çatışma durumu çözüme kavuşacaktır. SerPK ile TCK arasında da özel norm - genel norm ilişkisi mevcut olduğundan, anılan örnek suçlar yönünden SerPK özel norm niteliğinde olacaktır.

3.3.2. Zincirleme Suç

Zincirleme suç; birden çok kez aynı suçun, aynı kişiye karşı, farklı zamanlarda, suç işleme kararındaki birlik doğrultusunda işlendiği hallerde ortaya çıkmaktadır³⁸. Zincirleme suç, TCK md. 43'te düzenlenmiştir. Bilgi suistimali suçunun kanuni tanımında belirtilen seçimlik hareketlerden birden fazlasının işlenmesi halinde zincirleme suç hükümleri uygulanmayacaktır. Bu durumda tek fiil ve tek suç mevcut olacaktır.

4. Muhakeme ve Yaptırım

Bilgi suistimali suçunun soruşturulmasına ilişkin hüküm, SerPK md. 115'te³⁹ yer almaktadır. Anılan düzenlemeye göre SerPK'de düzenlenmiş olan suçlar bakımından soruşturma yapılabilmesi için Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı olarak Kurul tarafından başvurulması gerekmektedir. Söz konusu başvuru, bu suç bakımından muhakeme şartı olarak belirlenmiştir⁴⁰. Kovuşturma evresinde uyuşmazlığı görececek olan, diğer bir ifadeyle görevli mahkeme ise SerPK md. 116⁴¹ hükmünde

³⁵ Detaylı bilgi için bkz. Toroslu – Toroslu, s. 322 vd; Centel – Zafer – Çakmut, s. 486 vd.

³⁶ Hafizoğulları - Özen, s. 324 vd.; Arslan, s. 239.

³⁷ Okuyucu Ergün, s. 22; Örneğin “güveni kötüye kullanma” ya da “ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgelerin açıklanması” suçu bakımından, iki normun da ihlal edilmiş olabileceği ihtimali akıllara gelse de bu durumdaki çatışmanın görünüşte olduğuna ilişkin olarak bkz. Usluadam, s. 249.

³⁸ Hafizoğulları – Özen, s. 360 vd.

³⁹ SerPK m. 115: “(1) Bu Kanunda tanımlanan veya atıfta bulunulan suçlardan dolayı soruşturma yapılması, Kurul tarafından Cumhuriyet başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağlıdır. Bu başvuru muhakeme şartı niteliğindedir.

(2) Başvuru üzerine kamu davası açılması hâlinde iddianamenin kabulü ile birlikte, bir örneği Kurula tebliğ edilir ve Kurul aynı zamanda katılan sıfatını kazanır.

(3) Bu Kanunda tanımlanan veya atıfta bulunulan suçlardan dolayı yapılan soruşturmada Cumhuriyet savcısı, Kurul meslek personelinden yararlanabilir. Bu suçlardan dolayı şüpheli veya tanık sıfatıyla kişilerin ifadesinin alınması sırasında Kurul meslek personelinin de hazır bulunması sağlanabilir.

(4) Bu Kanunda tanımlanan veya atıfta bulunulan suçlardan dolayı yapılan soruşturmada kovuşturmaya yer olmadığı kararının verilmesi hâlinde, Kurul bu karara karşı itiraza yetkilidir.

(5) 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı *İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 8 inci maddesi, 109 uncu maddede yer alan suçlar bakımından da uygulanır.*”

⁴⁰ Çoşkun, s. 230.

⁴¹ SerPK m. 116: “(1) Bu Kanunda tanımlanan veya atıfta bulunulan suçlardan dolayı yargılama yapmaya Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun ihtisas mahkemesi olarak görevlendireceği asliye ceza mahkemeleri yetkilidir.”

düzenlenmiş olup bu mahkeme, asliye ceza mahkemeleridir. Ancak hangi asliye ceza mahkemesi olacağı hususu, Hakimler ve Savcılar Kurulu'nun ihtisas mahkemesi olarak bir mahkemeyi görevlendirilmesiyle çözülecektir.

5. Zamanaşımı

Dava zamanaşımı süresi, TCK'nın dava zamanaşımı başlıklı md. 66/1 hükmünde düzenlenmiştir. Anılan normun (e) bendinde; *"beş yıldan fazla olmamak üzere hapis veya adlî para cezasını gerektiren suçlarda sekiz yıl geçmesiyle kamu davasının düşeceği"* yer alır. Dava zamanaşımının belirlenmesinde, suça ilişkin öngörülen cezanın üst sınırı göz önünde bulundurulur⁴². Kanun hükmünde birden çok türde seçimlik cezaların bulunduğu suç tiplerinde ise TCK md. 66/4 hükmü uyarınca söz konusu hükümde yer alan hapis cezası, zamanaşımının belirlenmesinde esas alınacaktır⁴³.

Dava zamanaşımının durmasına ilişkin olarak TCK md. 67 hükmü gündeme gelecektir. Dava zamanaşımının durduğu hallerde, bu durmanın ne zaman son bulacağı anılan hükümde yer almamakla birlikte, dava zamanaşımı süresinin ne zaman durmuş olacağına ilişkin de herhangi bir düzenleme mevcut değildir. Öğretideki baskın görüş, Savcılığın yetkili mercie izin ya da karar için başvurduğu günden itibaren zamanaşımının duracağı yönündedir⁴⁴.

Bilgi suistimali suçu bakımından, suçun işlendiği tarihten itibaren zamanaşımı işlemeye başlar ve bu süre Savcılık tarafından Kurul'a soruşturma izni için başvurulduğu tarihte durur⁴⁵. Söz konusu izin ya da karar işlemi hukuka uygun biçimde tamamlandığı tarihte ise zamanaşımı kaldığı yerden işlemeye devam eder⁴⁶. Dolayısıyla TCK md. 67/1 hükmüne göre, Kurul'un denetleme faaliyetleri kapsamında personelini görevlendirdiği tarih ile SerPK md. 115 hükmüne göre ilgililer hakkında suç duyurusunda bulunulmasına dair kararın verildiği zaman aralığında zamanaşımı süresi duracaktır⁴⁷. Söz konusu kararın verilmesiyle birlikte; bilgi suistimali suçunun işlenmesi tarihinden, Kurul'un suçun işlendiğini öğrendiği tarihe kadar zamanaşımı süresi işleyecektir ve işlendiği iddia edilen suç hakkında Kurul'un karar organınca gerekli denetim ve inceleme faaliyetlerinin yapılması için başlatılacak görevlendirme tarihinden, SerPK md. 115/1 hükmüne göre suç duyurusunda bulunulacak süreye kadar zamanaşımı süresi duracaktır.

6. Sonuç

Gelişen dünyada teknolojik ilerlemeler ışığında, sermaye piyasasında yapılan işlem sayısı her geçen gün artmaktadır. İşlem yapan kişiler ilk bakışta ekonomik çıkarları doğrultusunda emir veren, alım – satım yapan kişiler olsalar da söz konusu kişiler arasında borsa manipülasyonları yapanlar ya da piyasanın güvenilir şekilde çalışmasını engelleyen kişiler de bulunmaktadır ve bu durum da gün geçtikçe artma eğilimi göstermektedir. Doğal bir sonuç olarak bu durumla mücadele etme ihtiyacı da artmıştır ve Sermaye Piyasası Kanunu (SerPK) ile bu manipülatif eylemler hukuki düzenleme ile buluşturulmuştur.

⁴² Taner, Fahri Gökçen. Ceza Hukukunda Zamanaşımı, AÜSBE, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007, s. 64-68.

⁴³ Çoşkun, s. 229.

⁴⁴ Toroslu – Toroslu, s. 504 vd.; Taner, s. 108.

⁴⁵ Çoşkun, s. 231.

⁴⁶ Taner, s. 108.

⁴⁷ Yarg. 5. CD'nin 26.9.2012 tarih ve E.2012/12185, K.2012/42119 (aktaran Çoşkun, s. 231).

Bilgi suistimali suçuna vücut veren işlemin niteliği hakkında bilgisi veya haberi olmayan ve bu bilgisizlik ve habersizlik içerisinde piyasada işlem yapan gerçek veya tüzel kişiler bilgi suiistimali suçunun mağduru olacaklardır. Bilgi suistimali suç, bir özgü suç olmayıp, herkes tarafından işlenebilen bir suçtur. Bilgi suistimali suçunda hareket, alım – satım emri, emir değişikliği ya da emir iptali gibi işlemler olduğundan, bu işlemler sermaye piyasası araçları üzerinde yapılabilmektedirler. 6362 sayılı SerPK md. 106 hükmü, bilgi suistimali suçunun hangi nedenlerle ortaya çıkacağını düzenlemiştir. Bu bağlamda, sermaye piyasası araçları için alım – satım emri, emir değişikliği ya da emir iptali gibi işlemler ile kendine veya bir başkasına menfaat sağlandığında, bilgi suistimali suçuna vücut verilmiş sayılmaktadır. Söz konusu suç, SerPK md. 106'nın lafzından anlaşıldığı üzere farklı biçimlerde de gerçekleşebilecektir. Diğer bir ifadeyle 6362 sayılı SerPK'nin md. 106 hükmü, bilgi suistimali suçunun oluşumunda seçimlik hareketler öngörmüştür.

Yazar Katkı Oranı (Author Contributions): Afra AKGÜL (%100)

Yazarın Etik Sorumlulukları (Ethical Responsibilities of Authors): Bu çalışma bilimsel araştırma ve yayın etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Çıkar Çatışması (Conflicts of Interest): Çalışmadan kaynaklı çıkar çatışması bulunmamaktadır.

İntihal Denetimi (Plagiarism Checking): Bu çalışma intihal tarama programı kullanılarak intihal taramasından geçirilmiştir.

KAYNAKÇA

- Arslan, Çetin. – Özdemir, Didar. “Türk Ceza Hukukunda Bilgi Suistimali Suçu”, International Conference On Eurasian Economies, Session 2D: Hukuk, 2018, ss. 405-410.
- Arslan, Abdullah. Sermaye Piyasası Hukukunda İçerden Öğrenenlerin Ticareti, AÜSBE, Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara, 2021.
- Centel, Nur. – Zafer, Hamide. – Çakmut, Özlem. Türk Ceza Hukukuna Giriş, Beta, 11. Baskı, İstanbul, 2020.
- Çoşkun, Seçil. Sermaye Piyasası Hukukunda Piyasa Dolandırıcılığı Suçu (6362 Sayılı SPKn MD. 107), AÜSBE, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2020.
- Duman, Buminhan. “Türk Sermaye Piyasası Hukukunda Bilgi Suistimali (İçerden Öğrenenlerin Ticareti) Suçu”. Kırıkkale Hukuk Mecmuası 2 (2022), ss 389-409.
- Gündoğdu, Aysel. “Türk Sermaye Piyasasında Bilgi Suistimali ve Piyasa Dolandırıcılığı Suçu Düzenlemelerinin İrdelenmesi” , Maliye Finans Yazıları, Yıl 2017, Sayı 108, ss. 9-26.
- Hafizoğulları, Zeki. – Özen, Muharrem. Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, US-A Yayıncılık, 11. Baskı, Ankara, 2018.
- Karakehya, Hakan. İradilik Unsuru Bağlamında Ceza Hukukunda Kast, Ankara: Savaş 2010.
- Katoğlu, Tuğrul. “Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları”, AÜHFD, C. 61, S. 2, Y. 2012.
- Memiş, Tekin. – Turan, Gökçen. Sermaye Piyasası Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara, 2022.
- Okuyucu Ergün, Güneş. “Bilgi Suistimali Yasağının Muhatabı”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Yıl 2021, Cilt XXXVII, Sayı 1, ss. 5-33.
- Orhan, Uğur. “Manipülasyon (Piyasa Dolandırıcılığı) Suçu”, DEÜHFD, 2021; 23(2), ss. 1635-1673.
- Özbek, Veli Özer. Ekonomi Ceza Hukuku Birinci Kitap Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı, Ankara, 2021.
- Tacir, Hamide. “Sermaye Piyasasında İçerden Öğrenenin Ticareti Suçu”, MAÜHFD, 2006, C. 5, S. 2.
- Taner, Fahri Gökçen. Ceza Hukukunda Zamanaşımı, AÜSBE, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007.
- Toroslu, Nevzat. Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu, Savaş Yayınevi, Ankara, 2019.
- Toroslu, Nevzat. – Toroslu, Haluk. Ceza Hukuku Genel Kısım. Savaş Yayınevi, Ankara, 2021.
- Usluadam, Asena Kamer. “Bilgi Suistimali Suçu”. Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 5 / 1, Kasım 2019, ss. 229-254.
- Uğraş, Dilek Özge. “Bilgi Suistimali Suçu (İçerden Öğrenenlerin Ticareti Suçu)”, TAAD, Yıl: 12, Sayı: 47, 2021, ss. 463-499.

Yalçın, Türkan. – Köprülü, Timuçin. Ceza Hukuku Genel Hükümler Uygulamalı Çalışmaları. Savaş Yayınevi, Ankara, 6. Baskı, 2019.